

КРИЛОВСЬКА О. А.

Бібліотекар відділу краєзнавства та
соціокультурної діяльності
Миколаївська обласна бібліотека
для юнацтва, м. Миколаїв

МОЛОДІЖНА БІБЛІОТЕКА І КРАЄЗНАВЧИЙ ТУРИЗМ: З ДОСВІДУ РОБОТИ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЮ

Бібліотечне краєзнавство — провідний напрямок діяльності бібліотек і складова частина загального краєзнавства, особливості якого обумовлено специфікою бібліотечної справи, а зміст визначається такими основними складовими: формування краєзнавчого фонду, створення довідкового апарату, популяризація краєзнавчих документів і знань.

Миколаївською обласною бібліотекою для юнацтва розроблено власну краєзнавчу програму під назвою “Про минуле в ім'я майбутнього”, яка включає такі форми роботи:

- ♣ масові заходи — цикл інтерактивних екскурсій вулицями міста “Дитинство і сучасність рідного міста”; цикл подорожей “Стежки юного туриста”; цикл foot-квестів “Історичний Миколаїв”; окремі заходи — творчі зустрічі з письменниками і поетами, митцями і краєзнавцями, спортсменами і лідерами громадських організацій;
- ♣ цикл експозицій старовини “Віхи історії” з приватних та музейних колекцій;
- ♣ щорічні обласні молодіжні конкурси есе, коміксів, плакатів, літературних творів — “Легенди рідного краю”, “Мій герой, мій кумир”, “Герої нашого часу”, “Поетичні лаври” тощо;
- ♣ видавничу продукцію — серію краєзнавчих біобібліографічних нарисів “Творча Миколаївщина”, серію біобібліографічних покажчиків “Миколаївщина: премійована література”;

- ▲ наповнення електронної повнотекстової бази даних “Краєзнавство” статтями з місцевих періодичних видань;
- ▲ наповнення краєзнавчих електронних баз даних “Молодіжний рух Миколаївщини”, “2014 — ... Герої Миколаївщини: пам'ятаймо!” бібліографічною інформацією;
- ▲ збір унікальної фактографічної інформації для електронних баз даних “Легенди рідного краю”, “Храми Миколаївщини”, “Карта творчості”, “Спортивна гордість Миколаївщини”;
- ▲ віртуальні форми на бібліотечному сайті — книжкові виставки, краєзнавчі круїзи унікальними куточками та екскурсії вулицями Миколаєва, цікавинки про маловідомих людей і події; щомісячний календар знаменних дат області; єдиний контент “Миколаївська панорама”.

Більшість складових програми доводять, що в сучасному інформатизованому світі та інформаційному суспільстві місія бібліотеки зосереджена не тільки на збиранні, зберіганні та наданні документів користувачам. Прийшов час для синтезу можливостей і вироблення нових мобільних форм взаємодії бібліотек з молодим поколінням. Приклад такого синтезу і мобільності — досвід нашої бібліотеки в ознайомленні учнів і студентів з історією Миколаєва через екскурсії, різні за місцем і формою проведення.

Цикл екскурсій окремими вулицями міста “Юність і сучасність рідного міста” запроваджено у 2008 році. Екскурсії заочні і проводяться безпосередньо в бібліотеці як масовий захід — бібліотекарі розповідають про вулицю, супроводжуючи розповідь мультимедійною презентацією. Екскурсії присвячені найстарішим вулицям міста — Потьомкінській, Адміральській, Великій Морській, Соборній. Молодь дізнається про старовинні, часів заснування Миколаєва, особняки, про перейменування вулиць у різні часи, відомих і маловідомих мешканців, про події, що розгорталися на них у різні історичні періоди, а також про нові забудови і сучасне життя вулиць, знайомиться з книгами з історії та архітектури Миколаєва відомого краєзнавця Юрія Крючкова,

альбомом миколаївського художника А. Д. Покосенка, який відтворював у своїх картинах старе місто. При створенні слайд-шоу використовується матеріал, зібраний протягом року з книг, періодичних видань, приватних колекцій, у архівах і музеях: карти, схеми, картини художників, старовинні і сучасні листівки.

Зібраний і систематизований бібліотекарями матеріал був настільки цікавим і змістовним, що ми вирішили знайомити з ним не тільки користувачів нашої бібліотеки, а всіх бажаючих. Тому у 2010 році на сайті створено новий розділ — віртуальні круїзи. Текстовий і бібліографічний матеріал доповнено авторськими фотографіями, зробленими членами Молодіжного творчого клубу “Імпульс”, Миколаївської обласної організації Національної спілки фотохудожників України. Унікальний фотоматеріал фіксує всі куточки рідного міста, яке стрімко змінюється щороку, для майбутніх поколінь миколаївців, істориків, археологів, архітекторів. Віртуальні круїзи вулицями доповнюють інші розділи сайту — цікавинки про окремих особистостей або події; матеріали про історичні та архітектурні пам'ятки, підприємства, навчальні заклади, рекреаційні зони з Миколаївської панорами.

На початку 2015 року бібліотека запросила своїх користувачів до подорожі довжиною у рік — стати учасниками краєзнавчої акції “Великий марафон Великою Морською”, де розташована і будівля бібліотеки. Під час бліц-асорти “Чи знаєш ти рідне місто?” хлопці і дівчата шукали у книгах відповіді на запропоновані їм запитання щодо історичних подій та споруд на вулиці Великій Морській; фантазували на тему “Яким буде Миколаїв у майбутньому”; розповідали про свої найулюбленіші куточки міста; читали вірші про Миколаїв; складали краєзнавчі пазли “Невідоме про відоме”.

З 2015 року розпочато і цикл foot-квестів “Історичний Миколаїв” — чудовий спосіб викликати у молоді інтерес до пам'яток рідного міста, розширити знання з історії та, до того ж, побігати і весело провести час. Учасники — студенти миколаївських ВНЗ, технікумів, учні ліцеїв та шкіл, — проходячи

певну вулицю, мають розгадати 12 загадок щодо історичних фактів та архітектурних пам'яток, знайти відповідні локації (об'єкти) на ній, біля яких зробити підтверджувальне командне селфі, отримати на кожній локації від координаторів фрагменти пазлів. Впоравшись із завданнями, повернутися до бібліотеки, правильно скласти пазл і вдало захистити перед журі свій маршрут. Ми вже маємо напрацювання проведення таких квестів вулицями Соборною, Адміральською, Великою Морською. У планах на наступний рік — маршрут Потьомкінською і Спаською, а спільно з Чорноморським національним університетом ім. П. Могили — вулицями 68 Десантників і 1 Воєнної.

Комплекс наших заходів, що популяризують краєзнавчий туризм або туристичне краєзнавство шляхом поєднання теорії і практики, реальності і віртуальності, навчання з життям та грою, сприяє формуванню у молоді стійкого інтересу до пізнання рідного міста.